

Kalvotosios Žemaitijos keliais

Spalio pirmąją, Tarptautinę pagyvenusių žmonių dieną, Kretingos rajono pedagogų švietimo centro Trečiojo amžiaus universitete (TAU) prasideda mokslo metai. Nuo šios dienos Kretingos rajono senjorų, universiteto klausytojų, laukia daugybė veiklų: paskaitos, seminarai ir jų ciklai, konferencijos, diskusijos, kursai ITC, užsienio kalbų mokymai, pasirenkama veikla, savanorystė, akcijos, kūrybos vakarai, vakaronės, popietės, edukacinės išvykos, parodos ir kt.

TAU senjorai, vadovaujami kuratorės Genutės Benetienės ir tarybos pirmininkės Danutės Vasiliauskienės, jau pabuvojo pirmojoje išvykoje. Keliauta po kalvotąją Žemaitiją. Pirmiausia vykta į Telšius – Žemaitijos sostinę. Šis miestas, kaip ir Roma, įsikūręs ant septynių kalvų. Jo įkūrėjas kunigaikštis Džiugas, dar vadinamas Telšiu. Miesto centre tyvuliuoja Masčio ežeras. Žemaitijos turizmo informacijos centro gidė Laima Uosytė vedė senjorus miesto keliu nuo Švenčiausios Mergelės ėmimo dangun bažnyčios iki šv. Antano Paduviečio katedros bei V. Borisevičiaus kunigų seminarijos. Pasivaikščiojimas pėstute po Telšius užtruko porą valandų, bet kelionė visai neprailgo, nes miesto architektų ir skulptorių darbai neleidžia nei žiopsoti, nei pavargti.

Štai bronzinis medalis „Kodas“, o vos už keliasdešimt metrų – skulptūra „Meškos pėda“. Įdėk ranką į leteną ir tapsi stiprus kaip meška. Patrynus sienose įkurdintų medalių „Žydukių“ nosytes gausi išminties ar pinigų. Sužavėjo „Žemaitijos gaublys“, nes jis pasaulyje vienintelis, vaizduojantis ne tik šio krašto svarbiausias vietas, bet ir žemaitišką pasaulėjautą. Telšiečiai su išmone žvelgia į savo miestą ir įamžino unikalius dalykus: „Rotušės šulinį“, kuris neišsekdamo net per didžiausius karščius, viename jo pakraštyje žmonės girdydavo arklius, kitame – gėrė patys, paminklą buvusiems pastatams „Če vaikystė kėimas nuklegieje“. Už kavinukės, kurioje svečiuodavosi pasaulinio garso tenoras Kipras Petrauskas, kylame aukštyn Insulos kalva, kurios šlaitą remia

Žemaitijos siena, o jos meninėse plokštėse įamžinti svarbiausi Žemaitijos įvykiai ir datos. Kopdami katedros aikštę, senjorai ieškojo ženklų gatvės grindinyje, klausėsi teškančio „Fontano“ vandens garsų, pagarbiai sustojo prie katedros reljefinių durų, pasimeldė katedroje bei kriptomje, kur ilsisi ir V. Borisevičiaus palaikai.

Pasidžiaugę gražiai tvarkomais Telšiais, vykome į gražiausią Žemaitijos kalvą – Šatriją, kurią, kaip ir visą Žemaičių aukštumą, suformavo paskutinis apledėjimas. Tai 228 metrų aukščio kepalo formos kalva, kurios papėdėje driekiasi Pašatrijos piliakalnis. Archeologiniai tyrinėjimai byloja, kad Pašatrijos piliakalnyje žmonės gyveno dar nuo II a. pr. Kr., o pačiame kalvos viršuje jau XIV a. stovėjusi medinė pilis. Ši vieta susijusi su padavimais ir legendomis apie raganas, milžinus, bet istorikai spėja, kad čia buvo vienas pagrindinių žemaičių pagonių tikėjimo centrų. Nuo Šatrijos kalno giedrą dieną galima pamatyti Telšių katedros, Varnių Žemaičių vyskupystės muziejaus bokštus, Medvėgalį ir kitas kalvas. Šatrija savo grožiu pakerėjo širdis poetų ir dailininkų, kurie ją tapė ir apdainavo.

Palikus Šatriją, laukė nedidelis, bet garsus praeitimi Varnių miestas. Dar XIV a. Varnelės dešiniajame krante įsikūręs miestas buvo vadinamas Medininkais. Pastačius katedrą (šv. Aleksandro parapijinę bažnyčią), čia įkurtas Žemaičių vyskupystės centras. O Varniai kūrėsi Varnelės kairiajame krante ir rašytiniuose šaltiniuose minimi nuo 1539 m. Todėl archyvuose dokumentuose randami Se-

